

Monumentnummer*: 513173

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 14 september 1999
Kadaster deel/nr 82788/107

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Bakkeveen Opsterland Fryslân

Locatiennaam Locatieomschrijving
Bakkeveen

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Duurswoude D 739

Omschrijving**

Inleiding

De ZONNEWIJZER, gedateerd 1750, bevindt zich in de verdiepte voortuin van het voormalige landhuis 'De Slotplaats'. Het is gedeeltelijk een zogenaamde polaire zonnewijzer. De zonnewijzer is naar alle waarschijnlijkheid vervaardigd door of naar aanwijzingen van J.H. Knoop, die rond 1750 de Jhr. Edzard van Burmania, zoon des huizes, onderwees in de wiskunde en navigatie. De tijdwijzer werd in 1787 beschadigd door geweervuur. De tegenwoordige witte beschildering verhult deze beschadigingen. Het tuinornament staat op het snijpunt van de hartlijnen getrokken vanuit de voordeur door de tuin en tussen de beide gemetselde trappen naar het verdiepte gedeelte van de tuin. De zonnewijzer behoort reeds van oudsher ter plaatse; zij het dat het tuinornament eertijds in de achtertuin stond van een buitenplaats aan de weg, het zogenaamde Blauwhuis, dat in 1837 werd afgebroken.

Omschrijving

De hardstenen zonnewijzer bestaat uit een een ingesnoerde kolom, met acanthusbladmotief op de voet en spiegelvlakken, waarop de eigenlijke zonnewijzer rust en heeft als bekroning een bol. De eigenlijke zonnewijzer heeft ogenschijnlijk een grillige vorm. De stenen ribben doen dienst als stijlen, waarvan er 22 zijn te tellen; enkele stijltjes beschaduwen elk twee wijzerplaten. De becijfering is in arabische cijfers; alleen de hele uren worden aangegeven. Er zijn vlakke, cilindervormige en holle wijzerplaten. Bij de cilinder aan oost-

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

en westzijde hebben de bovenkanten de vorm van de winterboog en de onderkanten die van de zomerboog. Aan de oostzijde is een zonnetje in reliëf gebeeldhouwd.

Waardering

De zonnewijzer uit 1750 is van algemeen cultuurhistorisch belang:

- vanwege de herinnering aan het vroegere landhuis ter plaatse,
- vanwege de hoge mate van belang voor de betekenis en het werk van de mathematicus-hovenier J.H. Knoop,
- vanwege de typologische zeldzaamheid in Nederland.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Zonnewijzer